

Ijselschaak 128

IJsselschaak 128

Eindredactie: Aad van den Berg
Vormgeving: Tini van den Berg
Medewerkers: Mick van den Berg en Frank van de Pavoordt

januari 2021

Clubavond	: maandagavond, van 8 tot rond middernacht
Clublokaal	: gebouw De Zespunt, Molenlaan 1a, 2841 XE Moordrecht, tel. 06-84631240
Voorzitter	: Frank van de Pavoordt, G. van Dijkstraat 6, 2461 RV Ter Aar, tel. 0172-740058 of 06-47949531 e-mail: f.vdpavoordt@hotmail.com
Secretaris	: Aad van den Berg, Blommesteinsingel 62, 2804 EH Gouda, tel. 0182-533582 of 06-48696029 e-mail: aad@bigberg.tweakdsl.nl
Penningmeester	: Casper de Pijper, Fazantendreef 12. 2841 NG Moordrecht, tel. 0182-374473 of 06-50711300 e-mail: casperdepijper@icloud.com
IJsselschaak (clubblad)	: zie secretaris
Wedstrijdleader extern	: Rien Duine, Schaepmanhoeve 42, 2743 JW Waddinxveen, tel. 0182-631210 of 06-38221132 e-mail: mcduine@ziggo.nl
Wedstrijdleader intern	: zie secretaris
Jeugschaak	: zie voorzitter
Materiaalbeheer	: Teus Boere, Pijlkruid 6, 2841 SV Moordrecht, tel. 0182-373123 e-mail: teusboere@hotmail.com
Contributies	: senioren € 130,-- jeugd (t/m 20 jaar) € 55,-- donateurs € 25,--
Advertenties	: € 45 (A5-formaat)
Banknummer	: NL65INGB0003480859 t.n.v. Schaakvereniging De IJssel, Moordrecht
Website	: www.ijsselschaak.nl

in dit nummer o.a.:

schaakjaar 2020 in vogelvlucht
ratingontwikkeling 2019-2020
schaakmagazine alleen nog digitaal
te weinig dames achter het bord
met een vleugje nostalgie...
uit de media

Bij de voorplaat:

Vergezeld door deze treffende afbeelding meldde schaakvereniging Almere dat schaken op de club voorlopig niet mogelijk was.

van de redactie

Ondanks alles toch een nieuw IJssel-schaaknummer. Vanwege het ontbreken van clubactiviteiten beduidend minder pagina's dan normaal. Er wordt teruggeblikt op het afgelopen jaar met name op dat wat er nog wel achter de borden, en in beperkte mate online, gebeurde in de schaakwereld. Het enige schaakjaaroverzicht want Hans Böhm liet het ditmaal afweten. Om begrijpelijke redenen zag hij daar in dit jaar vanaf, zo meldde hij in zijn rubriek in De Telegraaf.

Gelukkig was er *The Queens Gambit* en die was goed voor de nodige schaakkopij. In dit nummer leidde het tot een bijdrage over dames achter het bord, te weinig, aldus de titel. Zeker ook bij De IJssel, maar insiders denken dat dit na deze dramaserie ten goede zal keren.

Het schrale aanbod bood ook de gelegenheid het zoeklicht te richten op de ratingontwikkeling bij De IJssel. De man met nu de hoogste rating behoort tot de top 400 van de bijna 11000 personen op de ratinglijst.

Het zal niet met ieders instemming zijn dat Schaakmagazine, ooit het Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond na 127 jaar alleen nog maar in de digitale brievenbus valt en niet meer daadwerkelijk op de deurmat. Enkele tegenstanders laten hun licht hierover schijnen.

Afbreken van partijen en op een later moment uitspelen, tot 1993 behoorde dit tot de mogelijkheden. Door de toenemende invloed van de computer kwam er toen een eind aan. Columnist Mick van den Berg blikt met een vleugje weemoed terug.

Ondanks corona toch nog het nodige nieuws uit de media. Veel over The Queens Gambit natuurlijk, voorzitters van Zuidplasverenigingen en de coronamaatregelen en voorts de nodige online activiteiten. Hierbij een superjonge Nederlandse wereldkampioene, perikelen bij het NK internetschaak en al weer een supertoernooi voor de wereldtoppers. Voorts was de voorzitter (zie hieronder) niet de enige die blij was met het doorgaan van het Tata-Steeltornooi.

Veel leesplezier met dit nummer zwart-wit op papier of in kleur op de website. De verschijning van het volgende nummer is gepland in mei. Bijdragen hiervoor, zeker in deze kopijarme tijden, zijn van harte welkom. Dus als u nog een leuke bijdrage hebt of weet, meldt het de redactie.

van de voorzitter

Het zijn bijzondere tijden, er wordt geschiedenis geschreven zou je kunnen zeggen. Op het moment van schrijven zitten we twee dagen voor de start van het Tata Steel Chess Tournament 2021. Nog altijd even wennen want voor mij blijft het Hoogovens in Wijk aan Zee, dit jaar de 83e editie. De eerste editie was in 1938, twee dagen

schaken drie partijen spelen, de eerste keer waren er veertig vierkampen. Ondanks alles gaan ook de toernooien in de tweede wereldoorlog door (met uitzondering van 1945). Zo gaat het grootmeestertoernooi dit jaar toch door maar de amateurschakers kunnen niet in Wijk aan Zee terecht voor hun schaakvakantie. Wel is er natuur-

lijk veel online mogelijk ook bij Tata, zie daarvoor de website. Het blijft enorm wennen want sporten verdient publiek. Voorlopig zit er nog geen clubavond in dat is bijzonder spijtig, het belangrijkste is blijf voorzichtig en gezond en hopelijk tot spoedig op de club.

clubavond nog steeds niet mogelijk

In september startten we met goede moed, maar half oktober besloot het bestuur, gedwongen door toenemend besmettingsgevaar van corona en de daarvoor verscherpte maatregelen van de overheid en dus ook de schaakbond, de clubavonden af te lasten.

De hoop was dat het zeker in januari wel weer mogelijk zou zijn. Vooralsnog ijdele hoop, want inmiddels is de lockdown verlengd tot ongeveer half februari. Of het daarna weer mogelijk zal zijn, blijft koffiedik kijken.

schaakjaar

in vogelvlucht

Het jaar waarin weinig achter het bord werd geschaakt. Overheidsmaatregelen tegen verspreiding van het coronavirus verhinderden het doorgaan van vele schaakevenementen. Clubavonden, die aanvankelijk niet meer mogelijk waren, konden bij de start van het seizoen 2020/21 ondanks beperkingen

van een coronaprotocol toch plaatsvinden. Na verscherping van de maatregelen, o.a. geen horeca, hielden veel clubs het voor gezien.

De wereldtoppers hadden er weinig last van. Via onderlinge online toernooien kwamen zij toch aan hun trekken. Wereldkampioen Carlsen was

ook op dit terrein heer en meester. Van een concurrent voor de titel heeft hij nog geen last, het onderbroken kandidatentoernooi krijgt nog een vervolg. Hieronder een overzicht van de resultaten van de belangrijkste toernooien die nog wel achter het bord konden plaatsvinden.

Toernooien	rating gem.	1	2	3	4	5	6
Gesloten toernooien							
Yeaterinburg* (8)	2777	Vachier-Lagrave	Nepominachtchi	Caruana	Giri	Hao	Grischuk
Stavanger (6)	2763	Carlsen	Firouzja	Aronian	Caruana	Duda	Tari
Wijk aan Zee (14)	2740	Caruana	Carlsen	So	Van Foreest	Dubov	Giri
Praag (10)	2707	Gujrathi	Firouzja	Duda	Guijarro	Shankland	Vitigov
Open toernooien							
Moskou (97)		Sulymanti	Jumabayev	Mamedov	Chithambaram	Aleksandrov	Asadli
Gibraltar (250)		Jesipenko	Hao	Yuffa	Paravyan	Vachier-Lagrave	Navara

* Betreft stand halverwege het toernooi. Het toernooi werd vanwege corona gestaakt en wordt later hervat.
(tussen haakjes het aantal deelnemers)

Ondanks dat door corona na maart klassieke toernooien vrijwel niet meer mogelijk waren, waren zeker de topers niet brodeloos. In online toernooien viel veel te verdienen. Dat was zeker het geval bij de Magnus Carlsen Grand Chess Tour met vier online toernooien met variërende speeltijds bestaande uit een voorronde gevolgd door een k.o. vierkamp voor de eerste vier. In het MCT Invitational won Carlsen de finale tegen Nakamura. Toernooi nummer twee betrof de Lindores Abbey Challenge. Hier werd Carlsen in de halve finale geklopt door Nakamura en die sneuvelde op zijn beurt in de finale tegen de Rus Dubov. Nummer drie was de Chessable Masters. Hier won Carlsen wel, in de finale was hij Giri de baas. Het vierde toernooi ging tussen vijf hedendaagse en vijf vroegere toppers, de Legends of Chess waarin Carlsen in de finale won van Nepominachtchi. Tot slot was er een k.o. vierkamp tussen de vier hoogst geplaatsten, de Grand Final. Die werd ook gewonnen door Carlsen. Na winst tegen Liren in halve finale versloeg hij Nakamura, die Dubov had verslagen, in de finale. Het succes van deze eerste online tour kreeg een vervolg met de Champions Chess Tour met tien online toernooien waarvan de eerste

werd gewonnen door So die in de finale won van Carlsen.

De St Louis Chess Club organiseerde tussentijds nog het Clutch Chess International. Met ook hier Carlsen als winnaar in de finale tegen Caruana. Ook het jaarlijkse rapid- en snelschaak toernooi ging hier online. Hier deelden Carlsen en So de eerste plaats met Nakamura als nummer drie.

Aan het eind van het jaar was er dan nog het online k.o. Speed Chess Championship. In de halve finale won Nakamura van So en Vachier la Grave van Carlsen. In de finale was Nakamura de sterkste.

Andey Jesipenko uit Rusland was de beste bij de online EK jeugd tot 20 jaar.

De tweejaarlijkse Olympiade zou oorspronkelijk op 5 augustus in Moskou beginnen, maar vanwege de corona pandemie werd die verschoven naar volgend jaar. Als alternatief werd door de FIDE een Online Olympiade opgezet waaraan maar liefst 163 landen deelnamen. Er werd in vijf verschillende niveaugroepen gespeeld waarbij de twee hoogst geëindigde landen steeds promoveerden naar een hogere divisie en dan samen met een aantal op papier sterkere landen verder strenden. Het slotduel tussen uiteindelijk

India en Rusland eindigde onbeslist en dat betekende voor beide landen de gouden medaille.

Online ook vond het toernooi om de Nation's Cup plaats. Een toernooi tussen zes viertallen (China, India, Rusland, USA, Europa, Rest van de Wereld) met China als winnaar.

Klassiek achter het bord, vroeg in het jaar nog, de tweekamp om de WK titel bij de vrouwen. De heersende kampioene de Chinese Ju Wenjun won nipt van haar uitdager Alexandra Goryachinko uit Rusland en behield zo haar titel.

Ook op het Biel Festival kon achter het bord worden gespeeld. Het toernooi, een mix van klassiek, rapid- en snelschaak, werd gewonnen door de Pool Wojtaszek.

De top 10 van de FIDE ratinglijst per 1-1-2021 met tussen haakjes de posities begin 2020: 1. Carlsen 2862 (1), 2. Caruana 2823 (2), 3. Ding Liren 2791 (3), 4. Nepominachtchi 2784 (5), 5. Vachier-Lagrave 2784 (7), 6. Aronian 2781 (6), 7. Grischuk 2777 (4), 8. Mamedyarov 2770 (8), 9. So 2770 (10), 10. Radjabov 2765 (11).

Verdwenen uit de top: Giri (9).

In Nederland ging de strijd om de nationale titel niet door. Wel was er het NK internet, dat werd gewonnen door

Benjamin Bok. John Stigter werd kampioen correspondentieschaak.

Bij de belangrijkste Nederlandse toernooien die nog plaatsvonden was er een vierde plaats voor Jorden van Foreest en een zesde voor Giri in het ditmaal door Caruana gewonnen Tata Steeltoernooi in Wijk aan Zee. In de door de Spanjaard Anton gewonnen B-groep was Erwin l'Amie met een vierde plaats de beste Nederlander. In het Amsterdamse Batavia toernooi trok Reinderman aan het langste eind. De internationale successen waren met weinig toernooien beperkt. In het afgebroken kandidatentoernooi bezette Giri de vierde plaats. Voorts haalde hij de halve finale in het online toernooi Legends of Chess. Bij het EK jeugd (online) was er een tweede plaats voor Casper Schoppen (<18) en een derde voor Eline Roebers (<14). Voor de laatste was er later, eind december, zelfs een wereldtitel bij het wk rapid online (<14).

Geen winnaar dit jaar bij de competitie om de landstitel. Na zes ronden werd de competitie gestaakt. Aan kop ging op dat moment het team van Charlois Europoort. De competitie 2020/21 ging niet van start. In plaats daarvan kwam er een online competitie.

Bij de online Olympiade haalde het Nederlandse team, een mix van topers bij de mannen, vrouwen en jeugd, de finale niet.

Met Hugo ten Hertog en Casper Schoppen kreeg Nederland er twee grootmeesters bij. Jorden van Foreest werd uitgeroepen tot schaker van het jaar en Eline Roebers tot talent van het jaar. De verenigingsprijs was voor de Volewijckers uit Amsterdam Noord. Die prijzen betroffen het voorgaande jaar, 2019 dus. Kees Schrijvers, de man achter Schaak Site, werd lid van verdienste van de KNSB. Voor de tweede maal werd een vrouw, Bianca de

Jong-Mühren, voorzitter van de KNSB. Met het overlijden van Johan Hut en Alexander Münninghof verloor de schaakjournalistiek twee vooraanstaande journalisten.

De top tien van de KNSB ratinglijst per 1-11-2020 (Nederlandse nationaliteit) met tussen haakjes de posities per 1-11-2019: 1. Giri 2759 (1), 2. Van Foreest, Jorden 2678 (6), 3. Van Kampen 2653 (3), 4. L'Ami 2618 (4), 5. Bok 2616 (3), 6. Van Wely 2616 (5), 7. Stellwagen 2601 (8), 8. Tiviakov 2599 (9), 9. Van den Doel 2593 (7), 10. Sokolov 2589 (11), Verdwenen uit de top 10 Smeets 2573 (10).

In de top 100 van de FIDE ranglijst waren Giri (11) en Jorden van Foreest (66) eind 2020 de enige Nederlanders. Bij de **RSB** ging het persoonlijk kampioenschap 2020/21 vanwege corona niet door. Bij de jeugd was dit wel het geval. De kampioensstitel voor de A-jeugd was voor Vinh Nguyen Quang van Spijkenisse.

De teamcompetitie 2019/20 werd vanwege de coronamaatregelen kort voor het einde gestaakt. Charlois Europoort had op dat moment de beste papieren voor het RSB kampioenschap. De competitie 2020/21 ging niet van start. Hetzelfde lot trof de bekercompetitie.

De jeugdclubkampioenschappen (teams) van de RSB en de HSB (Haagse Schaakbond) waren ook dit jaar weer samengevoegd. Hier konden alleen die voor de D- en E-categorie plaatsvinden met in beide gevallen een eerste plaats voor RSR Ivoren Toren. De strijd om de Groene Hart Cup werd voortijdig gestaakt.

Vanwege verplicht en tussentijds aftreden van bestuursleden kwam er een vrijwel nieuw bestuur.

Het ledenaantal bedroeg per 1 augustus 2020 1035 seniorleden en 569 jeugdleden. Dat waren er met name door de afname bij de jeugd 66 minder

vorig jaar (1041/629).

Bij **De IJssel** eindigde het seizoen 2019/20 eind maart toen vanwege de coronapandemie geen clubavonden meer mogelijk waren. Op dat moment ging, met nog een derde deel van de competitie voor de boeg, Frank Visser aan de leiding gevolgd door Frank van de Pavoordt en Crelis Molenaar. Frank Visser werd nog wel rapidkampioen, maar dat was nog voor 2020 was begonnen.

In de RSB-competitie kon het eerste team van De IJssel met nog één wedstrijd voor de boeg niet meer aan de gradatie uit de hoofdklasse ontkomen. Dat zelfde lot dreigde eveneens voor De IJssel 2, weer terug van de 2e naar de 3e klasse. Ook voor de twee viertallen geen kampioensansen.

Het debuut van De IJssel in de landelijke competitie van de KNSB was succesvol, een tweede plaats in de 6e klasse met nog twee wedstrijden te gaan.

Zowel bij het toernooi om de Zilveren Dame als de K.O.-competitie geen winnaar, beide toernooien moesten voortijdig beëindigd worden. Het 25e Panc Vink Top 12 toernooi en het doorgeefschaak gingen niet door. Dat lot trof ook het invitatietoernooi 2020/21. Bij het jeugdschaak naast trainingen door Ad de Veld en Gerard van der Wouden ook weer een jeugdcompetitie. Nummer één was opnieuw Nick McPherson.

Het nieuwe seizoen ging in september, met een coronaprotocol, nog wel van start maar moest al in oktober vanwege de toenemende coronabesmettingen opnieuw worden afgebroken. In het bestuur een nieuwe penningmeester, Aad van der Meer vertrok en werd opgevolgd door Casper de Pijper. Frans Dubois kreeg de KNSB erespeld voor een 50-jarig lidmaatschap. (Aad)

ratingontwikkeling 2019-2020

In 1970 werd het ratingsysteem door de internationale schaakbond geïntroduceerd voor vergelijking van de schaaksterkte. Al naar gelang de resultaten in hiervoor in aanmerking komende wedstrijden stijgt of daalt de rating. Het systeem startte met de internationale topspelers en vervolgens kwamen er ook ratings beschikbaar voor lagere niveaus. Toen ook de resultaten van de nationale en regionale competities voor ratingverwerking be-

schikbaar werden, steeg het aantal schakers met een rating zienderogen. Voor de officiële rating tellen alleen de resultaten van partijen die in normaal speelt tempo worden gespeeld. Snel- en rapidschaakpartijen tellen niet mee. Hiervoor is de FIDE in 2012 gestart met een afzonderlijke ratinglijst.

Voor de leden van De IJssel betreft de KNSB-rating met name de resultaten van wedstrijden in RSB-verband. Daarnaast voor een enkeling ook hun

resultaten in meerdaagse toernooien. Er zijn verenigingen die ook de resultaten van hun interne competitie voor ratingverwerking aanmelden. Bij De

IJssel is dit echter niet het geval. Vanaf september 2001 zijn de meeste leden van De IJssel in het bezit van een KNSB-rating. Vanaf dat tijdstip is dus

ook een redelijk betrouwbaar beeld beschikbaar van de gemiddelde KNSB-clubrating bij De IJssel. Hieronder een tabel met vanaf dat jaar het aantal

spelers per ratinggroep (x10) en de daarop gebaseerde gemiddelde clubrating per 1 november en vanaf 2015 per 1 mei.

	>20	19	18	17	16	15	14	<14	tot	gem
2001	1	2	4	6	4	2	1	-	20	1742
2002	2	1	6	4	5	4	2	-	24	1726
2003	1	1	6	4	6	3	3	-	24	1713
2004	1	3	4	2	4	6	3	1	24	1690
2005	-	6	3	2	6	3	6	1	27	1686
2006	-	4	3	4	5	7	4	1	28	1670
2007	1	3	4	5	5	4	6	2	30	1662
2008	-	4	1	5	9	1	8	1	29	1642
2009	1	1	3	5	7	6	5	3	31	1614
2010	1	1	5	5	6	3	5	4	30	1629
2011	-	1	4	4	6	6	4	5	30	1597
2012	-	3	4	4	6	4	3	5	29	1616
2013	-	3	6	2	4	3	5	5	28	1601
2014	-	1	6	2	4	3	5	5	26	1576
2015	-	3	3	2	3	4	4	6	25	1570
2016	-	4	1	3	4	4	3	6	25	1572
2017	-	4	2	1	6	2	5	5	25	1576
2018	-	1	4	3	4	3	5	6	26	1567
2019	2	1	3	4	3	4	2	5	24	1617
2020	2	1	2	3	6	5	2	6	27	1587

Na een gestage daling handhaaft de clubrating zich de laatste jaren rond de 1600. Oorzaak van die aanvankelijk sterke daling is met name omdat van de minst getalenteerde schakers de rating pas het laatst beschikbaar kwam. Dat drukte dus het gemiddelde. Bij 25 of minder partijen is de rating onbetrouwbaar. Dat was in 2001 40% en schommelt de laatste jaren tussen de 15 en 20%. Voorts beschikt nu vrijwel iedereen die in de landelijke of regionale competities meespeelt over een rating. Beginners stromen in en starten met een lage rating. Ook dat heeft invloed op een clubgemiddelde. Daarnaast is de aanwezigheid of het vertrek van sterke spelers van invloed op het clubgemiddelde. Het lidmaatschap van Samir Akrawi (2209) leidde

in 2010 tot een uitschieter. Zou hij in 2011 nog op de ledenlijst hebben gestaan dan zou toen het gemiddelde zo'n 50 punten hoger zijn geweest. Door het (dubbel)lidmaatschap van de Evengroenen (2145 en 2070) steeg de gemiddelde clubrating in 2019 met 50 punten. Ter vergelijking de gemiddelde rating bij onze buurverenigingen met tussen haakjes die van 2019: Moerkapelle 1685 (1697), Nieuwerkerk a/d IJssel 1560 (1620) en WSV 1581 (1598). Leden zonder rating zijn in deze gemiddelden niet inbegrepen.

De nationale ratinglijst telde per 1-5-2020 in totaal 10733 personen. Dat zijn er 48 minder dan per 1-5-2018 toen de lijst 10781 personen telde. Daar zijn de in Nederland spelende

buitenlanders niet bij ingrepen. De lijst wordt ook nu weer aangevoerd door Anish Giri met 2759. Bij De IJssel is Henk-Jan Evengroen de man met de hoogste rating. Met zijn 2220 behoort hij tot de 400 sterkste schakers in Nederland, nummer 381 op de nationale ratinglijst in mei en inmiddels in november nummer 367. De meeste ratingwinst bij De IJssel sinds mei 2019 was ook voor Henk-Jan Evengroen +75. Aanmerkelijke ratingwinst eveneens voor Frans Dubois +65, voor het eerst boven de 1400, voor Arie Macdaniël jr met +64 en opnieuw voor de inmiddels naar Wales vertrokken Wouter Schmahl met + 57. Fors ratingverlies was er voor Wim Mulder met -67 en Crelis Molenaar met -60.

Hieronder een overzicht van de KNSB-ratings van de huidige clubleden van 2016 t/m 2020 steeds per 1 mei.

	2016	2017	2018	2019	2020
Henk-Jan Evengroen	2182	2201	2157	2145	2220
Jan Evengroen	2108	2123	2097	2071	2054
Léon Jacobse	1932	1923	1964	1982	1968
Pim te Lintelo	1926	1935	1885	1863	1874
Frank Visser	1903	1914	1873	1891	1837
Frank vd Pavordt	1775	1813	1772	1785	1791
Crelis Molenaar	1765	1765	1766	1767	1707
Ad de Veld	1641	1673	1699	1708	1700
Mick vd Berg	1751	1706	1706	1691	1689
Gerard vd Wouden	1686	1692	1699	1691	1684
Wim Mulder	1793	1649	1721	1727	1660
Rien Duine	1648	1656	1674	1622	1621
Neal Twigt					1616
Wouter Schmahl			1448	1554	1611

	2016	2017	2018	2019	2020
Leen Boonstra	1630	1636	1631	1591	1585
Arie Macdaniël jr	1450	1470	1494		1558
Meno van Dijk	1602	1630	1556	1556	1548
Sjaak in 't Veld	1533	1553	1525	1534	1523
Arie Macdaniël	1539	1555	1532		1530
Aad vd Berg	1547	1493	1470	1485	1462
Frans Dubois	1398	1396	1376	1387	1452
Aad vd Meer	1384	1405	1454	1430	1430
Teus Boere	1425	1416	1399	1396	1398
Peter Morgenrood				1392	
Casper de Pijper	1251	1283	1257		1238
Ton van Smirren	1190	1181	1179	1176	1184
Judie van Eck				1112	1134
Peter Koolmees	812	812	812	812	812

NB. De ratings per augustus en november waren gelijk aan die van mei met uitzondering van die van Jan Evengroen +9, Crelis Molenaar – 17 en Wim Mulder +3.

De ratinglijsten kunnen ook op leeftijdsgroepen worden gesorteerd. Het percentage jonger dan 21 jaar, in 2015 nog 8,6%, is nu met 5,6% weer iets lager dan de 5,9 % van vorig jaar. Het

percentage 65 plussers blijft toenemen van 28,4% in 2015 naar 36,3% in 2020. Weer 1,7 % meer dan vorig jaar. De vergrijzing van de schaaksport is duidelijk zichtbaar op de ratinglijst. Wel

opvallend was een daling naar 35,9% voor de 65 plussers op de ratinglijst van november. Meer afhakers vanwege corona?

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
> 65	3364	3446	3535	3635	3730	3894
< 21	1020	936	699	673	637	606
Tot	11827	11626	11317	11080	10781	10733

Een afgeleide van de nationale ranglijst is de RSB-ranglijst. Die telt per mei 2020, inclusief de in RSB-teams meespelende buitenlandse spelers, 1136 personen met een KNSB-rating. Wat minder in vergelijking met de drie voorgaande jaren met respectievelijk 1233 en 1189 en 1156. Op de eerste plaats staat net als vorig jaar de bij Charlois Europort spelende Imre Hera met 2611. In de RSB-regio zijn er nog 40 met een hogere rating dan de top bij De IJssel. Henk-Jan Evengroen op plaats 41. Jan Evengroen en Léon Jacobse bezetten op deze lijst respectie-

velijk de plaatsen 106 en 168. Bij de RSB telt de 65+ ranglijst dit jaar 374 personen, ook ditmaal weer ongeveer gelijk aan vorig jaar. Nummer één is hier met een rating van 2371 Peter Scheeren (Messemaker 1847). Na het vertrek van Hans Lodeweges is Crelis Molenaar op plaats 87 de hoogst geplaatste vertegenwoordiger van de elf leden van De IJssel op deze lijst.

Naast de KNSB ratinglijst bestaat ook een specifieke KNSB jeugdratinglijst. De lijst vermeldt per 1 mei 2020 3233 jeugdspelers. Hierop op plaats 2641

met 250 de enige dame bij De IJssel Eva Krabbendam. Per 1 november, met een rating van 300, was dit plaats 1964 van de 2381 jeugdspelers.

Wie daarvoor belangstelling heeft kan voor nadere informatie terecht op de website van de KNSB (www.schaken.nl). Hier zijn ook fraaie grafieken te vinden over de ratingontwikkeling bij spelers en verenigingen. Bij dat laatste moet men dan wel rekening houden met het feit dat recente ledenmutaties daarin niet zijn meegenomen. (Aad)

schaakmagazine alleen nog digitaal

'In de Bondsraad van de KNSB van 28 november is besloten om de publicatie van Schaakmagazine als papieren tijdschrift te beëindigen. In plaats daarvan zal in 2021 worden overgeschakeld op een digitale versie die als PDF-document zal worden verspreid. Door het bestuur van de KNSB was voorgesteld om geheel met Schaakmagazine te stoppen. Daarmee zou een tekort op de begroting aanzienlijk kunnen worden teruggebracht. Tegen dit voorstel zijn veel bezwaren ingebracht, door de RSB en andere bonden en door individuele spelers. De

KNSB had daarom het voorstel van een van de bonden overgenomen om in 2021 over te schakelen om op een digitale versie en tegelijk te starten met het ontwikkelen van een eigentijdse online communicatie met verschillende doelgroepen.

In de begroting van de KNSB was extra geld opgenomen voor communicatie. Door een aantal bonden - waaronder de RSB - is bepleit om in 2021 Schaakmagazine in de huidige vorm te handhaven en nog geen extra geld uit te geven aan communicatie. Dit tegenvoorstel had echter onvoldoende

steun: het voorstel van de KNSB is met een kleine meerderheid aangenomen.', aldus een bericht van het RSB secretariaat eind november aan de verenigingen.

Opmerkelijk is dat het bij de dammers kennelijk wel kan, aldus een bericht op Schaaksite.nl (16/12) van Eric Cesar van 't Hof: 'Qua vormgeving lijkt het blad Het Damspel sterk op Schaakmagazine, alleen het papier is iets dikker en van betere kwaliteit. Waarom de dambond met minder dan 4000 leden wel in staat is om het papieren bondstijdschrift te blijven toezenden naar

leden, in tegenstelling tot de vier tot vijf keer grotere schaakbond, is mij overigens nog steeds niet geheel duidelijk. Ik hoop eigenlijk dat het besluit om te stoppen met Schaakmagazine nog kan worden teruggedraaid. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald! Zeker in de huidige onzekere tijden zou het niet vreemd zijn om deze beslissing nog één of twee jaar op te schorten.' Ook grootmeester Paul van der Sterren, voorzitter van het Max Euwe Centrum, brak een lans voor het blijven bestaan van het bondsblad: 'Voor mij kwam dit bericht als een grote schok. Als er één onderdeel van de Nederlandse schaakwereld is wat ons echt bindt, een gezamenlijk gezicht geeft, het verleden continueert en onze nationale schaakgeschiedenis tentoonstreeft, dan is het wel ons bondsblad. Ik heb in mijn boekenkast het Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond staan vanaf 1896, de vierde jaargang. Frappant genoeg opent het januarinummet van dat jaar óók met de mededeling dat het Tijdschrift zal moeten inkrimpen vanwege bezuinigingen. De hoofdredacteur spreekt bovendien zijn vrees uit dat vanwege deze verminderde aantrekke-

lijkheid van het Tijdschrift het ledenaantal verder zal teruglopen zodat er over een jaar wéér verder op het blad zal moeten worden bezuinigd. Zijn conclusie: "de bond wordt met langzamen ondergang bedreigd". We weten hoe deze crisis is afgelopen, want het blad heeft het overleefd en bloeide later weer op. Een slechts door de hongerwinter in 1944/45 onderbroken traditie, waarbij het Tijdschrift enkel zo nu en dan een naamswijziging of een opknappingsondergang, heeft ons gebracht tot aan het oktobernummer van Schaakmagazine dat onlangs bij alle leden van de KNSB in de bus viel. Het is een traditie waar we trots op mogen zijn, een stukje schaakcultureel erfgoed, waarin onze geschiedenis als een dagboek na te lezen is. Uitslagen, analyses van partijen, leerrubrieken, interviews, portretten van schakers en organisatoren van alle rangen en standen, alles wat wij in 127 jaar belangrijk hebben gevonden in de Nederlandse schaakwereld staat erin. En niet als een Wikipedia-artikel, maar in authentieke, eigentijdse beschouwingen die ons écht een kijkje in het verleden geven. Kortom, ons bondsblad is iets van

waarde. De dichter Lucebert heeft ons geleerd dat "alles van waarde weerloos is". Dat klopt, maar ik hoop toch dat het niet waar is. Leden van het KNSB-bestuur en van de Bondsraad, namens iedereen die de schaakcultuur in Nederland een warm hart toedraagt doe ik een dringend beroep op u om dit rampzalige plan te heroverwegen.'

Het is overigens merkwaardig hoe zo'n besluit tot stand komt. Men zou verwachten dat de mening van de leden gepeild wordt, maar dat is hier niet het geval, althans niet bij de RSB. De afgevaardigden van de RSB menen kennelijk te weten wat hun leden willen. Het item verscheen niet op de agenda van de Algemene Ledenvergadering van de RSB. Daarmee is het einde ingeluid van het bondsblad. Het eerste nummer verscheen op 1 januari 1893, bijna 20 jaar na de oprichting van de toen nog Nederlandschen Schaakbond (23 mei 1873). Het kreeg de toepasselijke naam van *Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond*, maar werd vaak afgekort tot simpel het *Tijdschrift*. Tot 1934 konden leden zich individueel

**J. BOS EN ZN
MOORDRECHT**

grond- weg- en waterbouw zand grint grond en wegenbouwmaterialen transport en overslag

I^{ste} Jaargang N° 1.

1 Januari 1893.

TIJDSCHRIFT

VAN DEN

NEDERLANDSCHEN SCHAAKBOND

opgericht 23 Mei 1873.

Bestuur: C. VAN OLST, *Voorzitter*; J. J. VERAART, *Penningmeester*;
 Dr. A. J. A. PRANGE, *Onder-Voorzitter*; L. H. DEELMAN, *Commissaris*
voor materieel; J. F. HEEMSKERK, 's-Gravenhage, Noordeinde 66, *Secretaris*.
 Redactie: J. F. HEEMSKERK, H. J. DEN HERTOEG en Dr. A. J. A. PRANGE.

Den lezer heil in het nieuwe jaar!

Den leden van den „Nederlandschen Schaakbond“ heil ook bij den aanvang van het gewijzigd bondsleven!

Den eersten Januari 1893 is dan het nieuwe reglement van den Bond in werking getreden.

De Bond heeft daarmede op zich genomen: de beoefening van het schaakspel in Nederland in stand te houden, uit te breiden en te ontwikkelen (zie art. 1).

Aldus heeft de Bond de leiding op zich genomen van het schaakleven in ons land.

Daartoe heeft de Bond niet alleen de te houden wedstrijden in getal en in afwisseling van plaats uitgebreid en de probleem-wedstrijden aan vaste tijdstippen gebonden (eens in de twee jaren), maar ook de jaarlijksche bijdrage aanzienlijk verminderd en het Tijdschrift in het leven geroepen, waarvan dit het eerste nummer is.

Dit laadt op de leden van den Bond eene plicht: meer leden aan te winnen, en om meer jaarlijksche bijdrage te verkrijgen, en om uitbreiding aan den werkring van den Bond te geven.

abonneren op het bondsbad, maar daarna werd dit vervangen door een collectief abonnement waarbij iedere lid-vereniging zich verplichtte voor al haar leden een abonnement te nemen.

In 1935 werd het aan de schaakbond toegekende predicaat 'Koninklijken' ook toegevoegd aan de naam van het Tijdschrift en werd het dus *Tijdschrift van den Koninklijken Nederlandschen*

Schaakbond. Vanaf 1948 werd het vanwege taalkundige redenen *Tijdschrift van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond*. Die naam bleef tot 1960 en werd toen vervangen door *Schaakend Nederland* en dat werd in 1996 *Schaak Magazine*.

Jaargang 127 wordt derhalve de laatste jaargang op papier en daarmee verdwijnt een bron voor het nationale schaaknieuws. Op zoek naar info hierover, heden of verleden, ben je daarvoor dan aangewezen op website info en het is maar de vraag hoe toegankelijk die info is/blijft. De nieuwsvoorziening van de RSB is een aardig voorbeeld. Tot 1946 werden mededelingen van de RSB opgenomen in het Tijdschrift In 1946 werd gestart met een eigen Mededelingenblad. Dat heeft in verschillende vormen bestaan tot 1985. Toen werd het gewijzigd in Spiegel (van de RSB) 'Omdat wij er naar streven meer te brengen dan alleen maar "mededelingen" aldus de aankondiging destijds. In oktober 2001 werd deze Spiegel op papier vervangen door RSB Spiegel Digitaal. In 2005 kwam ook hieraan een einde en sindsdien moeten we het doen met de website die anno 2020 nog maar beperkte info verschaft.

Afgezien daarvan, zullen er ongetwijfeld belangstellenden zijn die liever af en toe wat willen lezen in een periodiek op papier dan daarvoor regelmatig te moeten terugkeren naar een website. Maar het aantal dat daar anders over denkt zal zeker toenemen. (Aad)

te weinig dames achter het bord

'Dames achter het bord' en simpelweg 'Vrouwen' waren de antwoorden van twee prominente clubleden op de vraag: 'Wat mis je bij De IJssel?' (25 vragen aan). Die zijn er inderdaad weinig. Dat is overigens niet alleen bij De IJssel het geval.

Van de 11066 personen op de KNSB ratinglijst van 2020/9 zijn er slechts 418 (3,75%) van het vrouwelijk geslacht. Daarvan zijn er 315 ouder dan 20 jaar. Van de RSB, de regionale bond waartoe De IJssel behoort, zijn dit er 36 (3,2%) van de in totaal 1123 personen. De actuele landelijke jeugd-ratinglijst (<21 jaar) meldt meer vrouwen (meisjes), 330 (13,85%) van de 2381. Bij de RSB hier zelfs 45 van de

100. Van die 45 is het grootste deel (33) echter jonger dan 13 jaar. Er zijn dus maar weinig vrouwen, zeker bij de senioren, die schaken en lid van een club zijn. Van slechts 13 van de 37 RSB verenigingen staan er vrouwen op de ratinglijst, waarvan bij maar enkele met meer dan 1.

Dimitri Reindermann in zijn rubriek in de HDC media (21/11): 'De Netflixserie *The Queen's Gambit* is niet alleen bij kijkers heel populair, maar ook bij de media. In de serie bestormt een jonge vrouw de absolute wereldtop. De werkelijkheid is anders: de wereldkampioen bij de vrouwen staat 404e bij de mensen. En dus vroeg men zich weer eens af: hoe komt dat? Het antwoord

hierop is niet zo heel moeilijk. De belangrijkste oorzaak is dat er weinig vrouwen schaken. Daarnaast zijn er kleine biologische verschillen tussen mannen en vrouwen die een rol spelen, uitvergroot door een hoe de maatschappij (helaas nog steeds) werkt. Zo zullen puberjongens gemiddeld iets eerder geneigd zijn tot monomaan gedrag dan pubermeisjes, maar van de laatste wordt het ook minder snel geaccepteerd.' Hij citeert ook de Engelse grootmeester Nigel Short: 'In een aflevering over vrouwenschaak in *New In Chess* (2015) noemt de Brit Judit Polgar als positieve uitzondering maar vervolgt (geparafraseerd) "De hersenen van mannen en vrouwen zijn verschillend, dus waarom moeten ze op

dezelfde manier functioneren? We hebben gewoon verschillende kwaliteiten. Ik zou graag meer meisjes zien schaken, ook op hoog niveau, maar wellicht kunnen we, in plaats van ons druk te maken over ongelijkheid, het verschil beter gewoon accepteren."

Leonore Braggaar, schaakdocente en diverse malen actief op Europese en Wereldkampioenschappen, vindt, aldus RTL Nieuws.nl (25/11): *'De serie maakt vrouwenschaken stoer. De reden dat er maar zo weinig meisjes schaken heeft niks te maken met hun vaardigheden. In beginsel is er geen verschil tussen jongens en meisjes. Als ze jong zijn, zijn ze even goed. Maar vaak stoppen meisjes eerder. Bij de jeugd is slechts twintig procent vrouw. Voor meisjes is het belangrijk om met je vriendinnetjes een sport te kunnen doen. Om goed door te groeien heb je een hele sterke motivatie nodig. Meisjes zijn toch vaak meer op zoek naar wat gezelligheid. En jongens zijn competitiever.'*

Ook bij De IJssel is het aantal damesleden bij de senioren door de jaren heen zeer beperkt. Het eerste dameslid was mevrouw van Hees-Scheer van de drogisterij aan de Dorpsstraat in Moordrecht, de moeder van Piet van Hees destijds een actief lid. Zij was lid van september 1968 tot juli 1973. Zij was ook de eerste dame die, eenmalig (16-10-1970), uitkwam voor De IJssel in de RSB-competitie. Vervolgens was er mevrouw N. Drost-van Wijngaarden vanaf september 1974 tot juni 1975. Zij klopte in de clubcompetitie Mick van den Berg en er zijn weinig dames die dat gelukt is. Ook speelde zij driemaal mee in een RSB team en was de eerste dame die daarin voor De IJssel een punt scoorde (11-11-1974, De IJssel 2-Schoonhoven 2, tegen J.B. vd Pauw jr). Daarna, begin 1976, was er een kortdurend lidmaatschap van mevrouw G. van de Wey. Pas vijf jaar later bij de start van het seizoen 1981/82 meldde zich nummer vijf, Corrie Verwaal uit Gouda. Het bleef bij

Anita van Eck (2011).

een enkel seizoen. Wel vijfmaal achter het bord voor De IJssel 2 met ook voor haar eenmaal winst. Het duurde vervolgens tot 1994 tot er met Anita van Eck-van der Wouden weer een dameslid op de ledenlijst kwam. Met een score van 9 punten in 21 partijen als teamlid van De IJssel 3 en 4 overtrof zij in ruime mate haar voorgangsters. Met het lidmaatschap van Xandra Mandersloot in 1999 verdubbelde toen het aantal damesleden. Einde seizoen 2000/01 stopten beide dames en werd het weer nul. Een eenjarig lidmaatschap was er daarna voor Jira de Mik (03/04). In 2008 meldde jeugdkampioene Lotte van der Wouden zich als deelnemster bij de senioren en kort-

Lotte van der Wouden (2014).

durend was ook Marianne Reijm van de partij. In het seizoen 2010/11 verscheen Anita van Eck weer op de ledenlijst ditmaal samen met haar dochter Judie en voorts ook Marianne Schoonderwoerd en opnieuw Marianne Reijm. Met Lotte zorgde dit voor een record van vijf damesleden. Twee seizoenen later was echter hiervan alleen Lotte nog over. Haar lidmaatschap duurde tot einde seizoen 2017/18. Ook zij speelde, net als haar tante Anita, 21 RSB wedstrijden voor De IJssel, maar was daarin met 13 punten wel wat succesvoller. Tussentijds, in 2017/18, ook weer een tweede dame, Irina Romana. Vanaf 2018/19 tenslotte een tweejarig heroptreden van Judie van Eck waarin zij vooral actief was in de externe wedstrijden, in totaal twee punten in 9 wedstrijden. Vanaf 1963 tot 2021 waren er zo in totaal 13 dames actief bij de senioren en dat mag met recht weinig genoemd worden.

Meer waren er bij het jeugdschaak. Vanaf de start in 1974 zijn dit er inmiddels 43. Na een lidmaatschap van een

of twee jaar hielden de meesten er weer mee op. De meest succesvolle was Lotte van der Wouden. Zij werd zowel in 2007/08 als in 2008/09 jeugdkampioen. Voorts boekte zij goede resultaten bij de jeugdkampioenschappen van de RSB en dat resulteerde meerdere malen in kwalificaties voor de voorronde van de nationale jeugdkampioenschappen. Er was nog een tweede die dat lukte, Anneloes Keizer (2006/2007/2008). Deelname aan de nationale titelstrijd zat er echter voor beiden niet in. Voorts was er recent een derde deelnemster aan de RSB jeugdkampioenschappen, Eva Krabbendam, anno 2020 het enige dameslid bij De IJssel.

The Queen's Gambit zorgt wellicht voor een positief effect. *'Het is een megahit en een mediahype. Schaken was nog nooit zo sexy'*, aldus het Algemeen Dagblad (30/11). Erik Allebest, de oprichter van de website Chess.com, constateerde naar aanleiding van de tv serie, volgens filmrecensent Ab Zagt in het AD van 1 december, *'een ongekende groei van het aantal bezoekers en dat de nieuwe gebruikers, vooral vrouwen, de spelregels willen leren'*.

Aanwas van het aantal vrouwen in de Nederlandse schaakgemeenschap is nodig. Dat meisjes de denksport omarmen wordt derhalve ook toegejuicht door de KNSB. Directeur Dharma Tjiam: *'De verhouding tussen mannen en vrouwen in de schaaksport is in Nederland behoorlijk scheef'*. Ook de nieuwe voorzitter van de schaakbond, Bianca de Jong-Muhren, al voor de tweede maal een vrouw, vaart dankbaar mee op het succes van de serie. Op de website van het Brabants Dagblad (27/11) meldde ze dat haar grote doel is het om meer meisjes en vrouwen te verleiden tot schaken. *'Nu is 92 procent van onze leden man. Dat moet natuurlijk anders; alles wordt leuker van meer diversiteit'*.

Kunstenares Jenneke van Wijngaarden (51) in het AD Groene Hart (30/11): *'Als jong meisje schaakte ik met een vriendinnetje. Daarna heb ik het nooit meer gedaan, maar nu kreeg ik zo'n zin het weer op te pakken. Schaken heeft normaal een stoffig imago, maar opeens is het helemaal hip.'*

Op de strippagina van het AD zijn ook de dames van de strip SINGLE in de ban van het schaken.

In augustus 1935 vond in Middelburg het eerste nationale schaakkampioenschap voor vrouwen plaats. Zes vrouwen streden om de titel die werd gewonnen door Catherine Roodzant, toen 39 jaar, de eerste vrouwelijke clubschaker van Rotterdam (De Pion, 1924). Vele jaren later op 6 mei 1978 was zij bij de PK van de RSB de enige vrouw bij de 102 deelnemers achter de borden en tegenstander van de redacteur van IJsselschaak waarbij de volgende partij, met commentaar anno 2020 van de zwartspeler, op het bord kwam.

Wit: Roodzant, C

Zwart: vd Berg, A

PK RSB, 06.05.1978

1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.c3 d5 4.Lg5 Lg7? Kennelijk was zwart er niet van op de hoogte dat 4....Pe4 hier de beste zet is. Maar achteraf was dit misschien ook wel het beste tegen deze routinier. 5.Lxf6 Lxf6 6.Pxd5? Fritz heeft hier een duidelijke voorkeur voor 4.cxd5. 4...Lg7 7.Pf3 e6? Er waren betere zetten, bv. 7...c5. 8.Pc3 0-0 9.e3 c5 10.Le2 Pc6 11.dxc5 Lxc3+ 12.bxc3 De opening is voor wit met een (dubbel)pion in de plus. 12...Da5 13.Dc2 Dxc5 14.0-0 b6

15.Pd4? Een beter alternatief was wellicht 15.De4 Lb7 16.Dh4. Nu heeft wit nog maar weinig voordeel. 15...Lb7 16.Tab1 De7 17.Tfd1 f5? Een misser, beter Tfc8, Tfd8 of Pe5 18.f4? Maar wit profiteert niet bv. 18.c5 Pe5 19.Tb2 Dxc5 20.Tb5 Dd6 21.Pxf5 18...e5 19.fxe5? (Pb3) En nu krijgt zwart het beste van het spel. 19....Pxe5 20.Dd2 Tfd8 21.De1 Le4 22.Tb5 Tac8 23.Df1 Tc5 Inmiddels gelijke kansen.

24.Txc5? Maar nu niet meer.

24...Dxc5? Voordeel voor zwart was er na bv 24...bxc5 25.Pb3 Txd1 26.Lxd1 Lb1 27.Df2 Dd6 25.Df2 Pxc4 26.Kh1? Zwart krijgt opnieuw goede kansen. 26...Pe5 27.Dh4 Pf7 28.c4? De5 (Da3 of Da5!) 29.Df4 g5? (Da5!) 30.Df2 Td6 31.Kg1 g4 (f4) 32.Df4 Dxf4 33.exf4 Pd8 34.g3 Pb7 35.Kf2 Pa5 (1/2-1/2)

Zie voor info over dit onderwerp ook het artikel 'Dame aan zet' in IJsselschaak 48 naar aanleiding van de tentoonstelling Dame aan zet; vrouwen en schaken door de eeuwen heen in de Koninklijke Bibliotheek (2000).

Een kopie hiervan is beschikbaar bij de redactie. (Aad)

compensatie contributie

Al tijdens de ledenvergadering op 7 september werd besloten dat de noodzakelijke contributieverhoging voor het seizoen 2020/21 bij De IJssel uit de beschikbare reserves zou worden gefinancierd. Inmiddels werd later tijdens de algemene vergadering van de RSB besloten dat de contributie voor het vierde kwartaal, zowel het KNSB- als RSB-aandeel, niet zal worden doorberekend aan de leden. Dit zal worden gefinancierd uit de beschikbare RSB-reserves. Dit betreft ca. 12 euro voor senioren en 6 euro voor junioren/jeugd. Deze kortingen zullen, na instemming door de ledenvergadering van De IJssel, op de contributie 2021/22 in mindering worden gebracht. Dat geldt eveneens voor eventuele andere nog plaatsvindende compensaties voor het seizoen 2020/21.

met een vleugje nostalgie...

Toen ik ongeveer een jaar geleden, op zoek was naar een bijdrage voor deze rubriek en wat oude nummers van IJsselschaak doorbladerde kwam ik gedichtje 'Weemoed' tegen dat ik zo'n 25 jaar geleden schreef naar aanleiding van iets wat inmiddels in de vergeetboeken is terechtgekomen namelijk de afgebroken partij. Totdat het vanwege het voortschrijden van de tijd moest worden veranderd, gold bij RSB bondswedstrijden artikel 27.1. Dat luidde als volgt: Partijen, welke bij het einde van een speeltijd niet tot een beslissing zijn gekomen moeten worden afgebroken. Elk van beide spelers brengt daarna schriftelijk ter kennis van de wedstrijdleader of hij de partij wil voortzetten, dan wel wil arbitrereren. Het zorgde voor een aspect van schaken dat inmiddels in de vergeetboeken is terecht gekomen namelijk het analy-

weemoed...

in afwachting van het moment
dat er uitgespeeld moest worden

stond een stelling vastgepend
soms op verschillende borden

puzzelend achter een bord
onderzocht je de mogelijkheden

op zoek naar de goeie zet
en dreigende combinaties

de varianten aan je voorbij
in allerlei gradaties

soms weken later werd
de wedstrijd dan herhaald

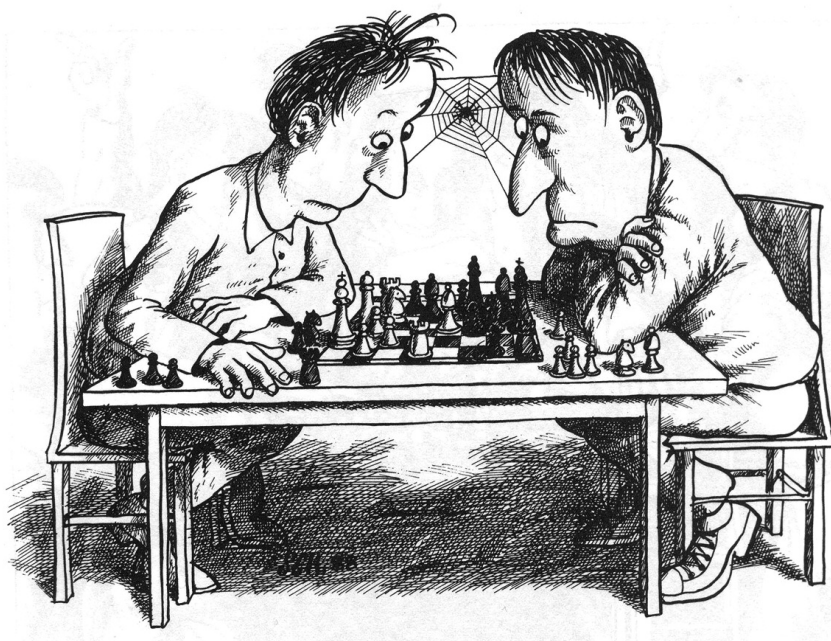
het analyse gevecht
werd vaak een grote kwelling

toch mis ik nu soms echt
zo'n afgebroken stelling

(Mick)

seren van een afgebroken stand. Dat deed je totdat de partij moest worden uitgespeeld alleen maar vaak ook samen met medeclubleden. En bij De IJssel waren we er best goed in. Soms werden analyseteams samengesteld die de afgebroken partijen onder de loep namen en er werden er nog verrassende resultaten mee bereikt. Maar met het voortschrijden van de tijd kreeg de afgebroken partij het moeilijk. Computers werden steeds sterker en begonnen het analyseren van afgebroken partijen teveel te beïnvloeden. In 1992 leidde dat tot aanpassingen in de reglementen van de schaakcompetities en werd de afgebroken partij uitgebannen. Ook dat van de RSB-competitie werd veranderd en artikel 24.1 werd daarbij leidend. Dat luidde: Het speeltempo per persoon bedraagt 35 zetten in 1½ uur. Na de

tijdcontrole bij de 35e zet van zwart dienen de klokken drie kwartier te worden doorgedraaid waarna de partij in de resterende tijd moet worden beëindigd. Het afschaffen van de mogelijkheid tot afbreken beïnvloedde voor sommigen wel het spel. Er waren er die voordeel hadden en zagen in het versneld beëindigen gedurende het slot van de partij maar er waren er ook die al in de stress schoten met het idee dat de tijd vorderde en de mogelijkheid dat versneld moest worden beëindigd. Of zoals in het clubblad onder woorden werd gebracht: 'iets wat langzaam en goed (voorzichtig) is opgebouwd moet vanwege de tijd worden afgeraffeld. Maar ook was daar de opmerking: ik heb er voordeel van en het bespaart tijd maar ik mis de romantiek van de afgebroken stelling. Dus

Langdurige analyse van de stellingen.

uit de media

Er was nauwelijks media aandacht voor en dus zal het tot de publicatie in Schaakmagazine van oktober j.l. veel schakers zijn ontgaan. De tweejaarlijkse Olympiade zou oorspronkelijk op 5 augustus in Moskou beginnen, maar vanwege de corona pandemie werd die verschoven naar volgend jaar. Als alternatief werd door de wereldschaakbond FIDE een Online Olympiade opgezet waaraan maar liefst 163 landen deelnamen. Deze Olympiade vond plaats van 23 juli tot 30 augustus. Er werd in vijf verschillende niveaugroepen (divisies) gespeeld waarbij de twee hoogst geëindigde landen steeds

promoveerden naar een hogere divisie en dan samen met een aantal op papier sterkere landen verder streden. Nederland startte in divisie 2 en bereikte hier een tweede plaats maar eindigde vervolgens in divisie 1 als zesde en behoorde dus niet tot de acht landen die met de toptanden Azerbeidjan, India, Rusland en USA uitkwamen in de finalegroep. Het slotduel tussen uiteindelijk India en Rusland eindigde onbeslist en dat betekende voor beide landen de gouden medaille. De teams bestonden uit zes personen met minimaal drie vrouwen (waarvan 1 < 20 jaar) en drie mannen waarvan 1 < 20

jaar). Voor Nederland speelden: Anish Giri, Jorden van Foreest, Zhaoqin Peng, Anne Haast, Max Warmerdam, Machteld van Foreest, Benjamin Bok, Erwin l'Ami, Rosa Ratsma, Iozefina Werle, Liam Vrolijk en Eline Roebers.

'Schaakstukken blijven voorlopig on-aangeroerd in de kast' aldus de kop boven een artikel van Erik van Leeuwen in Hart van Holland (1/11). 'Gebouw De Zespunt in Moordrecht, waar De IJssel één keer per week zijn vaste clubavond heeft, is al een paar weken op slot. "Het leek ons beter om even met alles te stoppen", zegt voorzitter Frank van de Pavoordt. "We hadden op zich een aardige bezetting maar toen duidelijk werd dat de coronamaatregelen weer strenger zouden worden, hebben veel leden aangegeven dat zij de komende drie maanden niet zouden komen. Daarnaast kon er bijna niks meer op een clubavond. Geen drankje of iets."

Ook SVN heeft besloten zijn activiteiten op te schorten. "Het cluppie mensen dat nog kwam werd steeds kleiner. Daardoor was het ook niet meer mogelijk om een deugdelijke interne competitie te houden", zegt voorzitter Ben Balm. "Toen de bond na 4 november gedwongen was de regels nog strenger te maken, was het bijna geen doen meer. De meeste leden vonden het niet echt leuk meer. We moesten bij een lange tafel aan de kopse kant gaan zitten, op grote afstand van elkaar."

SVN had al besloten om voor het eerst in de historie niet aan de clubcompetitie mee te doen. "We zagen niet in hoe we dat met een thuiswedstrijd moesten organiseren. Daar hebben we de ruimte niet voor."

De IJssel had zich nog wel ingeschreven voor de competitie, maar met veel minder teams. "Normaal gesproken gaan we met vier man in een auto naar een uitwedstrijd. Dat kan nu dus niet", aldus Van de Pavoordt.

"Het maakt nu toch allemaal niet uit", reageert Balm. "Alles ligt op zijn gat." Beide voorzitters hopen dat de clubavonden weer snel herstart kunnen worden. "Dit vreet wel aan je vereniging", stelt Van de Pavoordt. Balm: "Dit moet inderdaad niet te lang duren. Kijk, schaken kun je online 24 uur per dag en zeven dagen per week doen, maar mensen worden lid van een club vanwege de band en de gezelligheid."

BOUWBEDRIJF FRANS VINK & ZONEN B.V.

Tel: 0182 373044
www.vinkbedrijven.nl

We zijn nu aan het kijken of we een onlinecompetitie kunnen organiseren." Van de Pavoordt ziet daar voor zijn club nog geen heil in. "Bij ons worden de meeste leden daar niet enthousiast van. Om dat met vijf, zes man te doen lijkt mij lastig, omdat je ook te maken hebt met fors niveauverschil. De lol is er daardoor snel vanaf. We zullen de tijd moeten uitzitten."

Het was een aangename verrassing dat de zevendelige Netflix-serie *The Queen's Gambit* zo enthousiast is ontvangen. Wie had kunnen vermoeden dat het fictieve verhaal van Beth Harmon, een weesmeisje met een uitzonderlijk talent voor schaken, een breed publiek zou aanspreken? Zelf heb ik ervan genoten, al vroeg ik me soms af of dat ook zo zou zijn geweest als Harmon in de ban was geraakt van ballet of de viool in plaats van het schaakspel.

De serie, gebaseerd op Walter Tevis' gelijknamige roman uit 1983, speelt in de Verenigde Staten in de jaren zestig, de periode waarin Bobby Fischer de basis legde voor zijn in 1972 veroverde wereldtitel. Harmon is zeker geen vrouwelijke variant van de wispelturige Fischer, al zijn er overeenkomsten. Net als hij leert ze Russisch

om essentiële schaakliteratuur te kunnen lezen. En net als Fischer lukt het Harmon om het zonder noemenswaardige assistentie met succes op te nemen tegen de sterkste schakers uit de Sovjet-Unie.

Mede dankzij adviseurs als schaakcoach Bruce Pandolfini en oud-wereldkampioen Gari Kasparov zijn de schaakscènes realistisch, al zijn kleine onvolkomenheden over het hoofd gezien. Zo had Harmons onzinnige opmerking geschrapt moeten worden dat ze bij de analyse van haar partijen alleen kijkt naar wat is gebeurd en niet naar wat had kunnen gebeuren. Als Harmon een toernooipartij speelt, zien we steeds stellingen die ontleend zijn aan de praktijk, aldus Ligterink (Volkskrant, 7/11), die ook een paar voorbeelden geeft.

In *The New York Times* gaf Judit Polgar haar mening over de Netflix-serie *The Queen's Gambit*. De Hongaarse (44), die in 2014 haar professionele schaakcarrière beëindigde, is deskundige bij uitstek. Net als Beth Harmon, de hoofdpersoon in de serie, vond ze als jong meisje haar weg in een door mannen gedomineerde wereld. Ze werd een topgrootmeester die in 2005 de achtste plaats op de internationale

ranglijst bereikte.

The Queen's Gambit gaf Polgar vooral in de latere afleveringen af en toe een déjà-vu-gevoel. Maar in één opzicht kon ze zich absoluut niet identificeren met Harmon: de manier waarop mannen met haar omgaan: 'Ze zijn te aardig. In mijn jonge jaren permitteerden mannen zich regelmatig misprijzende opmerkingen of grappen die pijn deden.'

Nooit speelde Polgar tegen iemand die, zoals Sjapkin in aflevering 7 van de serie, haar een handkus gaf na zijn nederlaag: 'Ik heb wel tegenstanders ontmoet die weigerden mij de hand te schudden en er was zelfs iemand die met zijn hoofd op het bord begon te bonken nadat hij had verloren.' (Ligterink, Volkskrant, 14/11)

'Schaakhit op Netflix' berichtte het AD op 25/11. Het betrof de serie *The Queen's Gambit* die op dat moment al door 62 miljoen huishoudens werd bekeken. Een kijkcijferrecord meldde de streamingsdienst.

Die belangstelling bleek ook op andere fronten. RTL Nieuws.nl meldde op 25/11 een aantal reacties:

- Er is meer interesse in het spel. De site noteert een relatieve piek in zoektermen zoals 'schaken' en

DOUBLE COAT

Dubbel UV

DOUBLE COAT DUBBEL UV

geeft meer glans, meer bescherming en een hoger rendement. Gebruik Double Coat Dubbel UV wanneer hout een vernis met hoge glans en duurzame bescherming vraagt. De uitstekende applicatie eigenschappen van Double Coat Dubbel UV leiden direct tot een professioneel resultaat.

Voor meer informatie zie: www.doublecoat.nl.

- 'schaakbord'. (Google Nederland)
- We zien een enorme toename in de verkoop van schaakborden. (Intertoys).
- Er zijn in de afgelopen maand vijf keer meer schaakborden verkocht dan in november 2019. Het gaat om duizenden sets, (Bol.com)
- Werd er in november 2019 nog zo'n 130 keer per dag naar die termen schaken en schaakbord gezocht op de site, dit jaar is dat al vierhonderd keer. De verwachting is dat die stijgende lijn doorzet in december. (Marktplaats)
- We stevenen voor november af op een viervoud van de verkoop van schaakartikelen ten opzichte van vorig jaar. Dat is écht heel veel. Het zijn mensen die vroeger hebben geschaakt en het weer willen oppakken en heel veel nieuwe schakers die geïntrigeerd zijn geraakt door de serie. (Schaak & Gowinkel Het Paard in Amsterdam, waar de officiële schaakbondwinkel onderdeel van uitmaakt).

Het enige toernooi van belang in Europa dat nu (Hans Ree, NRC 7/11) nog op de traditionele manier wordt gespeeld, is het Tegersee Masters in Bad Wiessee. Een aardig toernooi in een mooi stadje, maar hoe gaat dat dan tegenwoordig? De jonge Duitse grootmeester Vincent Keymer (16) won zijn eerste partij, maar werd toen door de Beierse autoriteiten gedwongen om zich terug te trekken, omdat een klasgenoot positief getest was.

Er is weer een Magnus Carlsen Tour begonnen, nog groter dan de eerste. De nieuwe Champions Chess Tour is een serie van tien online toernooien met een prijzenfonds van 1,5 miljoen dollar. Het eerste is het Skilling Open. Geen echt open toernooi, want er doen alleen zestien uitgenodigde spelers mee, die een voorronde van vijftien rapidpartijen speelden, waarna de acht besten nu een knock-outtoernooi spelen. Skilling – de naam lijkt een amalgaam van skill en killing – is een Scandinavisch platform voor handel in aandelen.

Het toernooi begon slecht voor Carlsen. Tegen Jan Nepomniatsjtsji maakte hij een misfout. Hij had Db5+ willen doen, met een winnende aanval, maar zijn muisklik kwam niet op b5, maar op b4, waar Nepo de dame gratis kon wegslaan. Carlsen gaf meteen op. Later zei hij dat hij snel moest opgeven, omdat hij bang was dat Nepo uit hoffelijkheid remise zou aanbieden. Ja,

wat zou hij dan moeten doen als hij zelf ook hoffelijk wilde blijven? 'Ik weiger uw remiseaanbod en geef de partij op', klinkt hautain. (Ree, NRC 28/11)

Ongeduldig wachten de vrienden van het Tata Steel toernooi op het antwoord op een belangrijke vraag. Zal ondanks de coronabeperkingen in januari de 83ste aflevering van de klasieker plaatsvinden of wordt de lange, in 1938 begonnen traditie voor de tweede maal, na de winter 1944-'45, onderbroken? Maandenlang vertoonde de toernooisite geen teken van leven tot eind november een bemoedigend bericht verscheen. In 2021 zullen veertien geïnviteerde deelnemers aan de grootmeestergroep aantreden in het vertrouwde dorpshuis De Moriaan in Wijk aan Zee. De inrichting van het toernooi wordt aangepast aan de voorschriften van het RIVM en de lokale autoriteiten. Nadere details zijn nog niet bekend, al is het niet moeilijk te bedenken wat dit jaar anders zal zijn. De vier- en tienkampen voor amateurs gaan niet door en publiek zal niet of nauwelijks aanwezig zijn. Het zijn beperkingen waarmee een keer te leven valt. Wat telt is dat na de Norway Chess zeskamp in Stavanger Tata 2021 het tweede elite-toernooi in coronatijd zal zijn waarin de deelnemers elkaar met bord en stukken bestrijden. (Ligterink, Volkskrant 28/11)

In de geschiedenis van de Nederlandse Schaakbond is er één constante: mopperende topspelers. Ook tegenwoordig hebben verschillende grootmeesters klachten over de bond. Dat kwam 23 november tot een uitbarsting toen vier topspelers die een vrijplaats hadden gekregen zich op het laatste moment terugtrokken voor het NK snelschaken op internet. Wat was er aan de hand? Het NK Internetschaak was altijd alleen voor Nederlanders. Logisch, maar ditmaal had de bond om onbekende redenen besloten het open te stellen voor alle leden, ongeacht nationaliteit. Dat was van tevoren aangekondigd, maar het viel pas op toen de donderdag voor de finale een (niet heel sterke) Duitser een kwalificatietoernooi won. Dat wekte vragen op, waarop geen bevredigend antwoord kwam. Een ander irritatiepunt was dat bij de regels van het toernooi stond dat er in de finale 'gebanterd' moest worden. Dit houdt in dat een speler de partij gaat streamen (uitzenden op internet) en live commentaar geeft. Praten tijdens

de partij is niet goed voor de concentratie, maar tijdens het toernooi bleek dat stil en geconcentreerd spelen toch toegestaan was. De bond had dus beter de term 'streamen' in plaats van 'banteren' kunnen gebruiken. Jorden van Foreest en Roeland Pruijsers, die allebei een artikel op Schaaksite publiceerden met toelichting op hun terugtrekking, gaven ook nog wat andere probleempunten aan, die kort samengevat neerkwamen op "We zijn topspelers en dus ontevreden over de bond." Jorden gaf wel toe dat de timing van zijn terugtrekking "allesbehalve optimaal" was. Dat lijkt me een understatement. Of zoals Richard Vedder in een reactie aangaf: "Afgelopen week hebben een paar honderd schakers gepoogd zich te kwalificeren voor een plek die tien man zomaar in de schoot geworpen hebben gekregen. En dan krijg je dit..." (Reinderman, HDC media 28/11)

Voor de schaakjournalistiek, op zoek naar kopij in deze toernooiloze tijden, was *The Queens Gambit* een uitkomst. Schaakmagazine (2020/6) wijdde twee pagina's aan een recensie en New In Chess (2020/8) zelfs tien. Dat laatste betrof een beschouwingen door hoofdredacteur Dirk Jan ten Geuzendam over waarheden en onwaarheden en voorts een analyse door grootmeester Erwin I' Ami over, al dan niet gemanipuleerde, partijfragmenten.

Eline Roebers, boekte aan het begin van de kerstvakantie het grootste succes van haar leven door het online gehouden wereldkampioenschap bij de meisjes t/m 14 jaar te winnen. In eigen huis kampioen worden is niet helemaal hetzelfde als in een ver land na twee weken spelen de wereldtitel te pakken, maar het was wel een serieus toernooi waar de beste meisjes aan meededen. En Eline moest er hard voor werken: eerst de Europese voorronde overleven en daarna vier knockoutmatches van twee partijen te winnen. (Reinderman, HDC media 2/1)

Op 15 januari begon het 83e TataSteel Chess Tournament (TSCT). Hans Böhm vooraf (9/1) in De Telegraaf: 'Natuurlijk niet in de traditionele opzet met zo'n tweeduizend spelers maar alleen de hoofdgroep. Organisatorisch vermoedelijk een grotere klus dan de geoliede machine die jaarlijks uit het vet wordt gehaald. De veertien grootmeesterlijke deelnemers zitten allen geïsoleerd, publiek mag er niet bij en ook alle analyseruimtes, catering en

de diverse kamers voor de organisatie zullen het vertrouwde bruisen en gonzen missen. Het toernooi staat gepland van 15-31 januari dus bij aanvang zitten we nog in de nationale lockdown. De problematiek van hotel en vooral restaurant wordt een opgave want de charme van iedere avond iets anders proberen in dat gastvrije winderige badplaatsje is er nu niet. De partijen zijn live te volgen via de website van het toernooi tatasteelchess.com en omdat wereldkampioen Magnus Carlsen meedoet is er altijd spanning. Wie kan hem bedreigen? Wat betreft de eerste plaats lijkt vooraf de Amerikaan Fabiano Caruana, de nummer twee op de wereldranglijst, een reële kans te maken.

Rond de jaarwisseling vond het online Airthings rapidtoernooi, het tweede van de serie van tien rapidtoernooien van de nieuwe Champions Tour van Magnus Carlsen plaats. Hans Ree in de NRC (9/1): 'Ik zal niet de enige zijn die vooral geïnteresseerd was in de kwartfinale tussen Carlsen en Doebov. Doebov won met twee punten voorsprong, maar hun spectaculaire gooiën-smijtwerk had net zo goed andersom kunnen aflopen. Carlsen leek vermoeid en ongeconcentreerd. De Rus Jan Nepomniatsjtsji, die in een andere kwartfinale werd uitgeschakeld, klaagde over het overlagen speelprogramma en vergeleek het met een hotdog-eetkampioenschap waar de deelnemers niet meer willen eten en het ook nauwelijks meer kunnen, maar toch steeds meer voer krijgen toegediend. Doordat ik me graag goed documenteer, leerde ik dat de beklagenswaardige Amerikaanse hotdogkampioen van 2020 er 75 had gegeten (en binnengehouden) binnen tien minuten, dus Nepo overdreef een beetje met zijn vergelijking. Zijn mening dat het peil niet altijd hoog was bij Airthings kan kloppen. Over zijn match tegen Carlsen zei Doebov: „Ik speelde als een idioot en het werkte.”

Gert Ligterink in de Volkskrant (9/1) over de finale: 'Tijdens de finalematch van het toernooi tussen Levon Aronian en Teimour Radjabov laaide het vuur hoog op. Altijd al was de sfeer op Twitter gespannen als schakers uit Armenië en Azerbeidzjan tegenover elkaar

plaatsnamen. Maar na de recente oorlog tussen de twee landen om de enclave Nagorno-Karabach is de toon aanzienlijk grimmiger geworden. Vooral de fans van Radjabov lieten zich gaan. 'Dit is niet alleen een duel tussen Radjabov en Aronian, dit is een nieuw "gevecht tussen Azerbeidzjan en Armenië", schreef een van hen. En na Radjabovs overwinning in de korte tweekamp noteerde een ander: 'Deze megazege is een passende voortzetting van Azerbeidzjans succes in Karabach.'

Een coronabestendige schaaktafel van kunstenaar Tijn Noordenbos is door de

gemeente Delft per ongeluk meegenomen en vernietigd. Eind vorig jaar verdwenen de schaaktafel, schaakstukken en bijpassende stoelen. Een oproep op Facebook om het kunstwerk weer op zijn plek terug te zetten werd veel gedeeld, maar leverde niets op. Tot gisterochtend. "Ik werd gebeld door de gemeente", vertelt Noordenbos. "Ze vertelden me dat ze het kunstwerk vlak voor de Kerst hadden meegenomen. Ze waren toen bezig met een rondje door de stad om brandbare spullen van de straat te halen. Vervolgens is het kunstwerk bij het afval beland." (NOS.nl, 17/1)

de SUITE
slapen in eigen stijl

Mevrouw & meneer Meijer wilden een nieuw bed en weer lekker slapen. De Suite maakte het mogelijk.

Mevrouw Meijer: "Ik sliep al jaren slecht en was oververmoeid. In ons nieuwe bed hebben we aan mijn kant FPS-technologie genomen. Verbazingwekkend hoe dat werkt, het is heerlijk. Als ik het aanzet, ben ik snel vertrokken. Ik slaap veel langer achter elkaar en voel me stukken fitter."

kasten op maat uitgebreid programma houten bedden

Voor u gemaakt

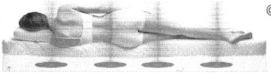
Op zorgvuldige wijze ontwerpen we uw bed en matras, steeds weer rekening houdend met uw wensen en omstandigheden. Als voorttrekkers in comfortbedden maken wij, zelfs in de twijfelarmaten, uitvoeringen met een verborgen hoog/laag functie. Zo kan uw bed of het bed van uw partner van alle functies en gemakken worden voorzien zonder dat het van het partnerbed is te onderscheiden.

Kasten en slaapkamers

In het verlengde van de bedden ontwerpen we ook complete slaapkamers. Zo kunnen we met ons team zowel uw bed maken als wensen voor kasten en dressoirs vervullen. In de showroom in Moordrecht staan bedden en kasten fraai opgesteld en kunt u kijken in het atelier en bij de productie. Een bezoek is beslist de moeite waard.

Beter ontspannen met geluid

Weldadig en uiterst gewaardeerd zijn onze matrassen met FPS technologie. Subtiele geluidsgolven zorgen voor stimulering van de bloedsomloop. U komt in een diepere staat van ontspanning en slaapt beter. Deze akoestische techniek is een succesvolle toepassing voor mensen die jetlag of stress ervaren, spierklachten of neuropathische pijn hebben, dan wel veel spanning opbouwen, zoals bij de ziekte van Parkinson.

de SUITE
slapen in eigen stijl

showroom en productie: Zuidplaspolderweg 11
2841 DC Moordrecht 0182 375022 www.desuite.nl
di. t/m za. 10.00 uur - 17.00 uur 's avonds op afspraak